సప్తమ కాణ్డే - ద్వితీయ ప్రశ్నః

హరిః ఓమ్ ॥ సాధ్యాః । వై । దేవాః । సువర్గకామా ఇతి సువర్గ-కామాః । ఏతమ్ ।
షడ్రాత్రమితి షట్-రాత్రమ్ । అపశ్యన్న్ । తమ్ । ఆ । అహరన్న్ । తేన । అయజన్త । తతః ।
వై । తే । సువర్గమితి సువః-గమ్ । లోకమ్ । ఆయన్న్ । యే । ఏవమ్ । విద్వాగ్ంసః । షడ్రాత్ర
మితి షట్-రాత్రమ్ । ఆసతే । సువర్గమితి సువః-గమ్ । ఏవ । లోకమ్ । యన్తి । దేవసత్ర
మితి దేవ-సత్రమ్ । వై । షడ్రాత్ర ఇతి షట్-రాత్రః । ప్రత్యక్షమితి ప్రతి-అక్షమ్ । హి । ఏతాని ।
పృష్ఠాని । యే । ఏవమ్ । విద్వాగ్ంసః । షడ్రాత్రమితి షట్-రాత్రమ్ । ఆసతే । సాక్షాదితి స-
అక్షాత్ । ఏవ । దేవతాః । అభ్యారోహన్తీత్యభి-ఆరోహన్తి । షడ్రాత్ర ఇతి షట్-రాత్రః । భవతి ।
షట్ । వై । ఋతవః । షట్ । పృష్ఠాని ॥౧॥ పృష్ఠైః । ఏవ । ఋతూన్ । అన్వారోహన్తీత్యను-
ఆరోహన్తి । ఋతుభిరిత్యృతు-భిః । సంవత్సరమితి సమ్-వత్సరమ్ । తే । సంవత్సర ఇతి సమ్-
వత్సరే । ఏవ । ప్రతీతి । తిష్ఠన్తి । బృహద్రథన్తరాభ్యామితి బృహత్-రథన్తరాభ్యామ్ । యన్తి ।
ఇయమ్ । వావ । రథన్తరమితి రథమ్-తరమ్ । అసౌ । బృహత్ । ఆభ్యామ్ । ఏవ । యన్తి ।
అథో ఇతి । అనయోః । ఏవ । ప్రతీతి । తిష్ఠన్తి । ఏతే ఇతి । వై । యజ్ఞస్య । అఞ్జసాయనీ ఇత్యఞ్జసా-
అయనీ । స్రుతీ ఇతి । తాభ్యామ్ । ఏవ । సువర్గమితి సువః-గమ్ । లోకమ్ । యన్తి । త్రివృదితి
త్రి-వృత్ । అగ్నిష్టోమ ఇత్యగ్ని-స్తోమః । భవతి । తేజః । ఏవ । అవేతి । రున్ధతే । పఞ్చదశ ఇతి
పఞ్చ-దశః । భవతి । ఇన్ద్రియమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధతే । సప్తదశ ఇతి సప్త-దశః ॥౨॥
భవతి । అన్నాద్యస్యేత్యన్న-అద్యస్య । అవరుద్ధ్యా ఇత్యవ-రుద్ధ్యై । అథో ఇతి । ప్రేతి । ఏవ ।
తేన । జాయన్తే । ఏకవిగ్ంశ ఇత్యేక-విగ్ంశః । భవతి । ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై ।

అథో ఇతి । రుచమ్ । ఏవ । ఆత్మన్న్ । దధతే । త్రిణవ ఇతి త్రి-నవః । భవతి । విజిత్యా ఇతి వి-జిత్యై । త్రయస్త్రిగ్ంశ ఇతి త్రయః-త్రిగ్ంశః । భవతి । ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై । సదోహవిర్ధానినః ఇతి సదః-హవిర్ధానినః । ఏతేన । షడ్రాత్రేణేతి షట్-రాత్రేణ । యజేరన్న్ । ఆశ్వత్థీ ఇతి । హవిర్ధానమితి హవిః-ధానమ్ । చ । ఆగ్నీధ్రమిత్యాగ్ని-ఇధ్రమ్ । చ । భవతః । తత్ । హి । సువర్గ్యమితి సువః-గ్యమ్ । చక్రీవతీ ఇతి । భవతః । సువర్గస్యేతి సువః-గస్య । లోకస్య । సమష్ట్యా ఇతి సమ్-అష్ట్యై । ఉలూఖలబుధ్న ఇత్యులూఖల-బుధ్నః । యూపః । భవతి । ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై । ప్రాఞ్చః । యాన్తి । ప్రాఙ్ । ఇవ । హి । సువర్గ ఇతి సువః-గః ॥౩॥ లోకః । సరస్వత్యా । యాన్తి । ఏషః । వై । దేవయాన ఇతి దేవ-యానః । పన్థాః । తమ్ । ఏవ । అన్వారోహన్తీత్యను-ఆరోహన్తి । ఆక్రోశన్త ఇత్యా-క్రోశన్తః । యాన్తి । అవర్తిమ్ । ఏవ । అన్యస్మిన్న్ । ప్రతిషజ్యేతి ప్రతి-సజ్య । ప్రతిష్ఠామితి ప్రతి-స్థామ్ । గచ్ఛన్తి । యదా । దశ । శతమ్ । కుర్వన్తి । అథ । ఏకమ్ । ఉత్థానమిత్యుత్-స్థానమ్ । శతాయురితి శత-ఆయుః । పురుషః । శతేన్ద్రియ ఇతి శత-ఇన్ద్రియః । ఆయుషి । ఏవ । ఇన్ద్రియే । ప్రతీతి । తిష్ఠన్తి । యదా । శతమ్ । సహస్రమ్ । కుర్వన్తి । అథ । ఏకమ్ । ఉత్థానమిత్యుత్-స్థానమ్ । సహస్రసమ్మిత ఇతి సహస్ర-సమ్మితః । వై । అసౌ । లోకః । అముమ్ । ఏవ । లోకమ్ । అభీతి । జయన్తి । యదా । ఏషామ్ । ప్రమీయేతేతి ప్ర-మీయేత । యదా । వా । జీయేరన్న్ । అథ । ఏకమ్ । ఉత్థానమిత్యుత్-స్థానమ్ । తత్ । హి । తీర్థమ్ ॥౪॥ పృష్ఠానీ సప్తదశస్సువర్గో జయన్తి యదైకాదశ చ ॥౧॥

కుసురుబిన్దః । ఔద్దాలకిరిత్యౌత్-దాలకిః । అకామయత । పశుమానితి పశు-మాన్ । స్యామ్ । ఇతి । సః । ఏతమ్ । సప్తరాత్రమితి సప్త-రాత్రమ్ । ఆ । అహరత్ । తేన । అయజత । తేన । వై । సః । యావన్తః । గ్రామ్యాః । పశవః । తాన్ । అవ ఇతి । అరున్ధ । యః ।

ప్రజనః । ప్రత్యాన్ । సప్తరాత్రేణేతి సప్త-రాత్రేణ । యజేత । యావన్తః । ఏవ । గ్రామ్యాః ।
పశవః । తాన్ । ఏవ । అవ । రున్ధే । సప్తరాత్ర ఇతి సప్త-రాత్రః । భవతి । సప్త । గ్రామ్యాః ।
పశవః । సప్త । ఆరణ్యాః । సప్త । ఛన్దాగ్ంసి । ఉభయస్య । అవరుద్ధ్యా ఇత్యవ-రుద్ధ్యై । త్రివృదితి
త్రి-వృత్ । అగ్నిష్టోమ ఇత్యగ్ని-స్తోమః । భవతి । తేజః ॥ ౫॥ ఏవ । అవ । రున్ధే । పఞ్చదశ ఇతి
పఞ్చ-దశః । భవతి । ఇన్ద్రియమ్ । ఏవ । అవ । రున్ధే । సప్తదశ ఇతి సప్త-దశః । భవతి ।
అన్నాద్యస్యేత్యన్న-అద్యస్య । అవరుద్ధ్యా ఇత్యవ-రుద్ధ్యై । అథో ఇతి । ప్ర । ఏవ । తేన ।
జాయతే । ఏకవిగ్ంశ ఇత్యేక-విగ్ంశః । భవతి । ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై । అథో ఇతి । రుచమ్ ।
ఏవ । ఆత్మన్ । ధత్తే । త్రిణవ ఇతి త్రి-నవః । భవతి । విజిత్యా ఇతి వి-జిత్యై । పఞ్చవిగ్ంశ ఇతి
పఞ్చ-విగ్ంశః । అగ్నిష్టోమ ఇత్యగ్ని-స్తోమః । భవతి । ప్రజాపతేరితి ప్రజా-పతేః । ఆప్త్యై ।
మహావ్రతవానితి మహావ్రత-వాన్ । అన్నాద్యస్యేత్యన్న-అద్యస్య । అవరుద్ధ్యా ఇత్యవ-రుద్ధ్యై ।
విశ్వజిదితి విశ్వ-జిత్ । సర్వపృష్ఠ ఇతి సర్వ-పృష్ఠః । అతిరాత్ర ఇత్యతి-రాత్రః । భవతి ।
సర్వస్య । అభిజిత్యా ఇత్యభి-జిత్యై । యత్ । ప్రత్యక్షమితి ప్రతి-అక్షమ్ । పూర్వేషు । అహస్స్విత్య
హః-సు । పృష్ఠాని । ఉపేయురిత్యుప-ఇయుః । ప్రత్యక్షమితి ప్రతి-అక్షమ్ ॥ ౬॥ విశ్వజితీతి
విశ్వ- జితి । యథా । దుగ్ధామ్ । ఉపసీదతీత్యుప-సీదతి । ఏవమ్ । ఉత్తమమిత్యుత్-
తమమ్ । అహః । స్యాత్ । న । ఏకరాత్ర ఇత్యేక-రాత్రః । చన । స్యాత్ । బృహద్రథన్తరే ఇతి
బృహత్-రథన్తరే । పూర్వేషు । అహస్స్విత్యహః-సు । ఉపేతి । యన్తి । ఇయమ్ । వావ । రథన్తర
మితి రథమ్-తరమ్ । అసౌ । బృహత్ । ఆభ్యామ్ । ఏవ । న । యన్తి । అథో ఇతి । అనయోః ।
ఏవ । ప్రతీతి । తిష్ఠన్తి । యత్ । ప్రత్యక్షమితి ప్రతి-అక్షమ్ । విశ్వజితీతి విశ్వ-జితి । పృష్ఠాని ।
ఉపయన్తీత్యుప-యన్తి । యథా । ప్రత్తామ్ । దుహే । తాదృక్ । ఏవ । తత్ ॥ ౭॥

॥తేజ ఉపేయుః ప్రత్యక్షన్నిదేవత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౨॥

బృహస్పతిః । అకామయత । బ్రహ్మవర్చసీతిబ్రహ్మ-వర్చసీ । స్యామ్ । ఇతి । సః । ఏతమ్ । అష్టరాత్రమిత్యష్ట-రాత్రమ్ । అపశ్యత్ । తమ్ । ఆ । అహరత్ । తేన । అయజత । తతః । వై । సః । బ్రహ్మవర్చసీతిబ్రహ్మ-వర్చసీ । అభవత్ । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । అష్టరాత్రేణేత్యష్ట-రాత్రేణ । యజతే । బ్రహ్మవర్చసీతిబ్రహ్మ-వర్చసీ । ఏవ । భవతి । అష్టరాత్రఇత్యష్ట-రాత్రః । భవతి । అష్టాక్షరేత్యష్ట-అక్షరా । గాయత్రీ । గాయత్రీ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । గాయత్రియా । ఏవ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । అవేతి । రున్ధే । అష్టరాత్రఇత్యష్ట-రాత్రః । భవతి । చతస్రః । వై । దిశః । చతస్రః । అవాన్తరదిశాఇత్యవాన్తర-దిశాః । దిగ్భ్యఇతిదిక్-భ్యః । ఏవ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । అవేతి । రున్ధే ॥౮॥

త్రివృదితిత్రి-వృత్ । అగ్నిష్టోమఇత్యగ్ని-స్తోమః । భవతి । తేజః । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । పఞ్చదశఇతిపఞ్చ-దశః । భవతి । ఇన్ద్రియమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । సప్తదశఇతిసప్త-దశః । భవతి । అన్నాద్యస్యేత్యన్న-అద్యస్య । అవరుద్ధ్యాఇత్యవ-రుద్ధ్యై । అథోఇతి । ప్రేతి । ఏవ । తేన । జాయతే । ఏకవిగ్ంశఇత్యేక-విగ్ంశః । భవతి । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై । అథోఇతి । రుచమ్ । ఏవ । ఆత్మన్న్ । ధత్తే । త్రిణవఇతిత్రి-నవః । భవతి । విజిత్యాఇతివి-జిత్యై । త్రయస్త్రిగ్ంశఇతిత్రయః-త్రిగ్ంశః । భవతి । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై । పఞ్చవిగ్ంశఇతిపఞ్చ-విగ్ంశః । అగ్నిష్టోమఇత్యగ్ని-స్తోమః । భవతి । ప్రజాపతేరితిప్రజా-పతేః । ఆప్త్యై । మహావ్రతవానితిమహావ్రత-వాన్ । అన్నాద్యస్యేత్యన్న-అద్యస్య । అవరుద్ధ్యాఇత్యవ-రుద్ధ్యై । విశ్వజిదితివిశ్వ-జిత్ । సర్వపృష్ఠఇతిసర్వ-పృష్ఠః । అతిరాత్రఇత్యతి-రాత్రః । భవతి । సర్వస్య । అభిజిత్యాఇత్యభి-జిత్యై ॥౯॥ దిగ్భ్యఏవబ్రహ్మవర్చసమవరున్ధేఽభిజిత్యై ॥౩॥

ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । అసృజత । తాః । సృష్టాః । క్షుధమ్ । నీతి । ఆయన్న్ । సః । ఏతమ్ । నవరాత్రమితినవ-రాత్రమ్ । అపశ్యత్ । తమ్ । ఆ । అహరత్ । తేన । అయజత । తతః । వై । ప్రజాభ్యఇతిప్ర-జాభ్యః । అకల్పత । యర్హి । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । క్షుధమ్ । నిగచ్ఛేయురితిని-గచ్ఛేయుః । తర్హి । నవరాత్రేణేతినవ-రాత్రేణ । యజేత । ఇమే । హి । వై । ఏతాసామ్ । లోకాః । అక్లృప్తాః । అథ । ఏతాః । క్షుధమ్ । నీతి । గచ్ఛన్తి । ఇమాన్ । ఏవ । అభ్యః । లోకాన్ । కల్పయతి । తాన్ । కల్పమానాన్ । ప్రజాభ్యఇతిప్ర-జాభ్యః । అన్వితి । కల్పతే । కల్పన్తే ॥౧౦॥ అస్త్రి । ఇమే । లోకాః । ఊర్ధ్వమ్ । ప్రజాస్వితి ప్ర-జాసు । దధాతి । త్రిరాత్రేణేతిత్రి-రాత్రేణ । ఏవ । ఇమమ్ । లోకమ్ । కల్పయన్తి । త్రిరాత్రేణేతిత్రి-రాత్రేణ । అన్తరిక్షమ్ । త్రిరాత్రేణేతిత్రి-రాత్రేణ । అముమ్ । లోకమ్ । యథా । గుణే । గుణమ్ । అన్వస్యతీత్యను-అస్యతి । ఏవమ్ । ఏవ । తత్ । లోకే । లోకమ్ । అన్వితి । అస్యతి । ధృత్యై । అశిథలమ్భావాయేత్యశిథిలమ్-భావాయ । జ్యోతిః । గౌః । ఆయుః । ఇతి । జ్ఞాతాః । స్తోమాః । భవన్తి । ఇయమ్ । వావ । జ్యోతిః । అన్తరిక్షమ్ । గౌః । అసౌ । ఆయుః । ఏషు । ఏవ । లోకేషు । ప్రతీతి । తిష్ఠన్తి । జ్ఞాత్రమ్ । ప్రజానామితిప్ర-జానామ్ ॥౧౧॥ గచ్ఛతి । నవరాత్రఇతినవ-రాత్రః । భవతి । అభిపూర్వమిత్యభి-పూర్వమ్ । ఏవ । అస్మిన్న్ । తేజః । దధాతి । యః । జ్యోగామయావీతిజ్యోక్-ఆమయావీ । స్యాత్ । సః । నవరాత్రేణేతినవ-రాత్రేణ । యజేత । ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః । హి । వై । ఏతస్య । అధృతాః । అథ । ఏతస్య । జ్యోక్ । ఆమయతి । ప్రాణానితిప్ర-అనాన్ । ఏవ । అస్మిన్న్ । దాధార । ఉత । యది । ఇతాసురితీత-అసుః । భవతి । జీవతి । ఏవ ॥౧౨॥ కల్పన్తేప్రజానాన్త్రయస్త్రింశచ్చ ॥౪॥

ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । అకామయత । ప్రేతి । జాయేయ । ఇతి । సః । ఏతమ్

దశహోతారమితిదశ-హోతారమ్ । అపశ్యత్ । తమ్ । అజుహోత్ । తేన । దశరాత్రమితిదశ-రాత్రమ్ । అసృజత । తేన । దశరాత్రేణేతిదశ-రాత్రేణ । ప్రేతి । అజాయత । దశరాత్రాయేతిదశ-రాత్రాయ । దీక్షిష్యమాణః । దశహోతారమితిదశ-హోతారమ్ । జుహుయాత్ । దశహోత్రేతిదశ-హోత్రా ।ఏవ ।దశరాత్రమితిదశ-రాత్రమ్ । సృజతే । తేన ।దశరాత్రేణేతిదశ-రాత్రేణ । ప్రేతి ।జాయతే । వైరాజః । వై ।ఏషః ।యజ్ఞః । యత్ । దశరాత్రఇతిదశ-రాత్రః ।యః । ఏవమ్ ।విద్వాన్ । దశరాత్రేణేతిదశ-రాత్రేణ । యజతే । విరాజమితివి-రాజమ్ ।ఏవ ।గచ్ఛతి ।ప్రాజాపత్యఇతిప్రాజా-పత్యః ।వై । ఏషః । యజ్ఞః । యత్ ।దశరాత్రఇతిదశ-రాత్రః ॥౧౩॥యః ।ఏవమ్ ।విద్వాన్ ।దశరాత్రేణేతిదశ-రాత్రేణ । యజతే । ప్రేతి । ఏవ । జాయతే । ఇన్ద్రః । వై । సదృఙితిస-దృఙ్ । దేవతాభిః । ఆసీత్ । సః । న ।వ్యావృతమితివి-ఆవృతమ్ ।అగచ్ఛత్ ।సః । ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ । ఉపేతి । అధావత్ । తస్మై । ఏతమ్ ।దశరాత్రమితిదశ-రాత్రమ్ ।ప్రేతి ।అయచ్ఛత్ । తమ్ । ఏతి । ఆహరత్ ।తేన ।అయజత ।తతః ।వై । సః ।అన్యాభిః ।దేవతాభిః ।వ్యావృతమితివి-ఆవృతమ్ । అగచ్ఛత్ । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దశరాత్రేణేతిదశ-రాత్రేణ । యజతే । వ్యావృతమితి వి-ఆవృతమ్ । ఏవ । పాప్మనా । భ్రాతృవ్యేణ । గచ్ఛతి । త్రికకుదితిత్రి-కకుత్ । వై ॥౧౪॥ ఏషః ।యజ్ఞః ।యత్ । దశరాత్రఇతిదశ-రాత్రః ।కకుత్ । పఞ్చదశఇతిపఞ్చ-దశః । కకుత్ । ఏకవిగ్ంశఇత్యేక-విగ్ంశః । కకుత్ । త్రయస్త్రిగ్ంశఇతిత్రయః-త్రిగ్ంశః । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దశరాత్రేణేతిదశ-రాత్రేణ । యజతే । త్రికకుదితిత్రి-కకుత్ । ఏవ । సమానానామ్ । భవతి ।యజమానః ।పఞ్చదశఇతిపఞ్చ-దశః ।యజమానః।ఏకవిగ్ంశఇత్యేక-విగ్ంశః । యజమానః । త్రయస్త్రిగ్ంశఇతిత్రయః-త్రిగ్ంశః । పురః । ఇతరాః । అభిపర్యావర్త

ఇత్యభి-చర్యమాణః । దశరాత్రేణేతి దశ-రాత్రేణ । యజేత । దేవపురా ఇతి దేవ-పురాః ।
ఏవ । పరీతి । ఊహాతే । తస్య । న । కుతః । చన । ఉపావ్యాధ ఇత్యుప-అవ్యాధః । భవతి ।
న । ఏనమ్ । అభిచరన్నిత్యభి-చరన్న్ । స్తృణుతే । దేవాసురా ఇతి దేవ-అసురాః । సంయత్తా ఇతి
సమ్-యత్తాః । ఆసన్న్ । తే । దేవాః । ఏతాః ॥౧౫॥ దేవపురా ఇతి దేవ-పురాః । అపశ్యన్న్ ।
యత్ । దశరాత్ర ఇతి దశ-రాత్రః । తాః । పరీతి । ఐహన్త । తేషామ్ । న । కుతః । చన ।
ఉపావ్యాధ ఇత్యుప-అవ్యాధః । అభవత్ । తతః । దేవాః । అభవన్న్ । పరేతి । అసురాః । యః ।
భ్రాతృవ్యవానితి భ్రాతృవ్య-వాన్ । స్యాత్ । సః । దశరాత్రేణేతి దశ-రాత్రేణ । యజేత । దేవ
పురా ఇతి దేవ-పురాః । ఏవ । పరీతి । ఊహాతే । తస్య । న । కుతః । చన । ఉపావ్యాధ ఇత్యు
ప- అవ్యాధః । భవతి । భవతి । ఆత్మనా । పరేతి । అస్య । భ్రాతృవ్యః । భవతి । స్తోమః ।
స్తోమస్య । ఉపస్తిః । భవతి । భ్రాతృవ్యమ్ । ఏవ । ఉపస్తిమ్ । కురుతే । జామి । వై ॥౧౬॥
ఏతత్ । కుర్వన్తి । యత్ । జ్యాయాగ్ంసమ్ । స్తోమమ్ । ఉపేత్యేత్యుప-ఇత్య । కనీయాగ్ంసమ్ ।
ఉపయన్తీత్యుప-యన్తి । యత్ । అగ్నిష్టోమసామానీత్యగ్నిష్టోమ-సామాని । అవస్తాత్ । చ ।
పరస్తాత్ । చ । భవన్తి । అజామిత్వాయేత్యజామి-త్వాయ । త్రివృదితి త్రి-వృత్ । అగ్నిష్టోమ ఇత్య
గ్ని-స్తోమః । అగ్నిష్టుదిత్యగ్ని-స్తుత్ । ఆగ్నేయీషు । భవతి । తేజః । ఏవ । అవేతి । రున్ధే ।
పఞ్చదశ ఇతి పఞ్చ-దశః । ఉక్థ్యః । ఐన్ద్రీషు । ఇన్ద్రియమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । త్రివృదితి
త్రి-వృత్ । అగ్నిష్టోమ ఇత్యగ్ని-స్తోమః । వైశ్వదేవీష్వితి వైశ్వ-దేవీషు । పుష్టిమ్ । ఏవ । అవేతి ।
రున్ధే । సప్తదశ ఇతి సప్త-దశః । అగ్నిష్టోమ ఇత్యగ్ని-స్తోమః । ప్రాజాపత్యాస్వితి ప్రాజా-పత్యాసు ।
తీవ్రసోమ ఇతి తీవ్ర-సోమః । అన్నాద్యస్యేత్యన్న-అద్యస్య । అవరుద్ధ్యా ఇత్యవ-రుద్ధ్యై । అథో ఇతి
ప్రేతి । ఏవ । తేన । జాయతే ॥౧౭॥ ఏకవిగ్ంశ ఇత్యేక-విగ్ంశః । ఉక్థ్యః । సౌరీషు । ప్రతిష్ఠిత్యై

ప్రతీతి-స్థిత్యై । అథో ఇతి । రుచమ్ । ఏవ । ఆత్మన్ । ధత్తే । సప్తదశ ఇతి సప్త-దశః । అగ్నిష్టోమ ఇత్యగ్ని-స్తోమః । ప్రాజాపత్యాస్వితి ప్రజా-పత్యాసు । ఉపహవ్య ఇత్యుప-హవ్యః । ఉపహావమిత్యుప-హావమ్ । ఏవ । గచ్ఛతి । త్రిణవావితి త్రి-నవౌ । అగ్నిష్టోమావిత్యగ్ని-స్తోమౌ । అభితః । ఇష్టీషు । విజిత్యా ఇతి వి-జిత్యై । త్రయస్త్రిగ్ంశ ఇతి త్రయః-త్రిగ్ంశః । ఉక్థ్యః । వైశ్వదేవీష్వితి వైశ్వ-దేవీషు । ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై । విశ్వజిదితి విశ్వ-జిత్ । సర్వపృష్ఠ ఇతి సర్వ-పృష్ఠః । అతిరాత్ర ఇత్యతి-రాత్రః । భవతి । సర్వస్య । అభిజిత్యా ఇత్యభి-జిత్యై ॥౨౯॥ ప్రాజాపత్యో వా ఏష యజ్ఞో యద్దశరాత్రస్స్వర్గకుర్వా ఏతా వై తాయత్త ఏకత్రిగ్ంశచ్చ ॥౫॥

ఋతవః । వై । ప్రజాకామా ఇతి ప్రజా-కామాః । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । న । అవిన్దన్త । తే । అకామయన్త । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । సృజేమహి । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । అవేతి । రున్ధీమహి । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । విన్దేమహి । ప్రజావన్త ఇతి ప్రజా-వన్తః । స్యామ । ఇతి । తే । ఏతమ్ । ఏకాదశరాత్రమిత్యేకాదశ-రాత్రమ్ । అపశ్యన్న్ । తమ్ । ఆ । అహరన్న్ । తేన । అయజన్త । తతః । వై । తే । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । అసృజన్త । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । అవేతి । అరున్ధత । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । అవిన్దన్త । ప్రజావన్త ఇతి ప్రజా-వన్తః । అభవన్న్ । తే । ఋతవః । అభవన్న్ । తత్ । ఆర్తవానామ్ । ఆర్తవత్వమిత్యార్తవ-త్వమ్ । ఋతూనామ్ । వై । ఏతే । పుత్రాః । తస్మాత్ ॥౩౦॥ ఆర్తవాః । ఉచ్యన్తే । యే । ఏవమ్ । విద్వాగ్ంసః । ఏకాదశరాత్రమిత్యేకాదశ-రాత్రమ్ । ఆసతే । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । ఏవ । సృజన్తే । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । అవేతి । రున్ధతే । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । విన్దన్తే । ప్రజావన్త ఇతి ప్రజా-వన్తః । భవన్తి । జ్యోతిః । అతిరాత్ర ఇత్యతి-రాత్రః । భవతి । జ్యోతిః । ఏవ । పురస్తాత్ । దధతే । సువర్గస్యేతి సువః-గస్య । లోకస్య । అనుఖ్యాత్యా ఇత్యను-ఖ్యాత్యై । పృష్ఠ్యః । షడహ ఇతి షట్-అహః । భవతి ।

షట్ । వై । ఋతవః । షట్ । పృష్ఠాని । పృష్ఠైః । ఏవ । ఋతూన్ । అన్వారోహన్తీత్యను-ఆరోహన్తి । ఋతుభిరిత్యృతు-భిః । సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ । తే । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరే । ఏవ । ప్రతీతి । తిష్ఠన్తి । చతుర్విగ్ంశఇతిచతుః-విగ్ంశః । భవతి । చతుర్విగ్ంశత్యక్షరేతి చతుర్విగ్ంశతి-అక్షరా । గాయత్రీ ॥౨౦॥ గాయత్రమ్ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । గాయత్రియామ్ । ఏవ । బ్రహ్మవర్చసఇతిబ్రహ్మ-వర్చసే । ప్రతీతి । తిష్ఠన్తి । చతుశ్చత్వారిగ్ంశ ఇతిచతుః-చత్వారిగ్ంశః । భవతి । చతుశ్చత్వారిగ్ంశదక్షరేతిచతుశ్చత్వారిగ్ంశత్-అక్షరా । త్రిష్టుక్ । ఇన్ద్రియమ్ । త్రిష్టుప్ । త్రిష్టుభి । ఏవ । ఇన్ద్రియే । ప్రతీతి । తిష్ఠన్తి । అష్టాచత్వారిగ్ం శఇత్యష్టా-చత్వారిగ్ంశః । భవతి । అష్టాచత్వారిగ్ంశదక్షరేత్యష్టాచత్వారిగ్ంశత్-అక్షరా । జగతీ । జాగతాః । పశవః । జగత్యామ్ । ఏవ । పశుషు । ప్రతీతి । తిష్ఠన్తి । ఏకాదశరాత్రఇత్యేకా దశ-రాత్రః । భవతి । పఞ్చ । వై । ఋతవః । ఆర్తవాః । పఞ్చ । ఋతుషు । ఏవ । ఆర్తవేషు । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరే । ప్రతిష్ఠాయేతిప్రతి-స్థాయ । ప్రజామితిప్ర-జామ్ । అవేతి । రున్ధతే । అతిరాత్రావిత్యతి-రాత్రౌ । అభితః । భవతః । ప్రజాయాఇతిప్ర-జాయై । పరిగృహీత్యా ఇతిపరి-గృహీత్యై ॥౨౧॥ తస్మాద్గాయత్ర్యేకాన్నపఞ్చాశచ్చ ॥౮॥

ఇన్ద్రవాయువాగ్రానిత్యైన్ద్రవాయవ-అగ్రాన్ । గృహ్ణీయాత్ । యః । కామయేత । యథాపూర్వమితియథా-పూర్వమ్ । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । కల్పేరన్న్ । ఇతి । యజ్ఞస్య । వై । క్లృప్తిమ్ । అన్వితి । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । కల్పన్తే । యజ్ఞస్య । అక్లృప్తిమ్ । అన్వితి । న । కల్పన్తే । యథా పూర్వమితియథా-పూర్వమ్ । ఏవ । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । కల్పయతి । న । జ్యాయాగ్ంసమ్ । కనీయాన్ । అతీతి । క్రామతి । ఇన్ద్రవాయువాగ్రానిత్యైన్ద్రవాయవ-అగ్రాన్ । గృహ్ణీయాత్ । ఆమయావినః । ప్రాణేనేతిప్ర-అనేన । వై । ఏషః । వీతి । ఋధ్యతే । యస్య । ఆమయతి ।

ప్రాణఇతిప్ర-అనః । ఇన్ద్రవాయవఇత్యైన్ద్ర-వాయవః । ప్రాణేనేతిప్ర-అనేన । ఏవ । ఏనమ్ । సమితి । అర్ధయతి । మైత్రావరుణాగ్రానితిమైత్రావరుణ-అగ్రాన్ । గృహ్ణీరన్న్ । యేషామ్ । దీక్షితానామ్ । ప్రమీయేతేతిప్ర-మీయేత ॥౨౨॥ ప్రాణాపానాభ్యామితిప్రాణ-అపానాభ్యామ్ । వై । ఏతే । వీతి । ఋధ్యన్తే । యేషామ్ । దీక్షితానామ్ । ప్రమీయతఇతిప్ర-మీయతే । ప్రాణాపానావితిప్రాణ-అపానౌ । మిత్రావరుణావితిమిత్రా-వరుణౌ । ప్రాణాపానావితిప్రాణ-అపానౌ । ఏవ । ముఖతః । పరీతి । హరన్తే । ఆశ్వినాగ్రానిత్యాశ్విన-అగ్రాన్ । గృహ్ణీత । అనుజావరఇత్యను-జావరః । అశ్వినౌ । వై । దేవానామ్ । అనుజావరావిత్యను-జావరౌ । పశ్చా । ఇవ । అగ్రమ్ । పరీతి । ఇతామ్ । అశ్వినా । ఏతస్య । దేవతా । యః । అనుజావర ఇత్యను-జావరః । తౌ । ఏవ । ఏనమ్ । అగ్రమ్ । పరీతి । నయతః । శుక్రాగ్రానితిశుక్ర-అగ్రాన్ । గృహ్ణీత । గతశ్రీరితిగత-శ్రీః । ప్రతిష్ఠాకామఇతిప్రతిష్ఠా-కామః । అసౌ । వై । ఆదిత్యః । శుక్రః । ఏషః । అన్తః । అన్తమ్ । మనుష్యః ॥౨౩॥ శ్రియై । గత్వా । నీతి । వర్తతే । అన్తాత్ । ఏవ । అన్తమ్ । ఏతి । రభతే । న । తతః । పాపీయాన్ । భవతి । మన్థ్యగ్రానితిమన్థి-అగ్రాన్ । గృహ్ణీత । అభిచరన్నిత్యభి-చరన్న్ । ఆర్తపాత్రమిత్యార్త-పాత్రమ్ । వై । ఏతత్ । యత్ । మన్థిపాత్రమితిమన్థి-పాత్రమ్ । మృత్యునా । ఏవ । ఏనమ్ । గ్రాహయతి । తాజక్ । ఆర్తిమ్ । ఏతి । ఋచ్ఛతి । ఆగ్రయణాగ్రానిత్యాగ్రయణ-అగ్రాన్ । గృహ్ణీత । యస్య । పితా । పితామహః । పుణ్యః । స్యాత్ । అథ । తత్ । న । ప్రాప్నుయాదితిప్ర-ఆప్నుయాత్ । వాచా । వై । ఏషః । ఇన్ద్రియేణ । వీతి । ఋధ్యతే । యస్య । పితా । పితామహః । పుణ్యః ॥౨౪॥ భవతి । అథ । తత్ । న । ప్రాప్నోతీతిప్ర-ఆప్నోతి । ఉరః । ఇవ । ఏతత్ । యజ్ఞస్య । వాక్ । ఇవ । యత్ । ఆగ్రయణః । వాచా । ఏవ । ఏనమ్ । ఇన్ద్రియేణ । సమితి । అర్ధయతి । న । తతః । పాపీయాన్ । భవతి ।

ఉక్థ్యాగ్రానిత్యుక్థ్య-అగ్రాన్ । గృహ్ణీత । అభిచర్యమాణ ఇత్యభి-చర్యమాణః । సర్వేషామ్ । వై ।
ఏతత్ । పాత్రాణామ్ । ఇన్ద్రియమ్ । యత్ । ఉక్థ్యపాత్రమిత్యుక్థ్య-పాత్రమ్ । సర్వేణ । ఏవ ।
ఏనమ్ । ఇన్ద్రియేణ । అతి । ప్రేతి । యున్క్తే । సరస్వతి । అభీతి । నః । నేషి । వస్యః । ఇతి । పురో
రుచమితి పురః-రుచమ్ । కుర్వీత । వాక్ । వై ॥ ౨౮ ॥ సరస్వతీ । వాచా । ఏవ । ఏనమ్ । అతి ।
ప్రేతి । యున్క్తే । మా । త్వత్ । క్షేత్రాణి । అరణాని । గన్మ । ఇతి । ఆహ । మృత్యోః । వై । క్షేత్రాణి
అరణాని । తేన । ఏవ । మృత్యోః । క్షేత్రాణి । న । గచ్ఛతి । పూర్ణాన్ । గ్రహాన్ । గృహ్ణీయాత్ ।
ఆమయావినః । ప్రాణానితి ప్ర-అనాన్ । వై । ఏతస్య । శుక్ । ఋచ్ఛతి । యస్య । ఆమయతి ।
ప్రాణా ఇతి ప్ర-అనాః । గ్రహాః । ప్రాణానితి ప్ర-అనాన్ । ఏవ । అస్య । శుచః । ముఞ్చతి । ఉత ।
యది । ఇతాసురితీత-అసుః । భవతి । జీవతి । ఏవ । పూర్ణాన్ । గ్రహాన్ । గృహ్ణీయాత్ ।
యర్హి । పర్జన్యః । న । వర్షేత్ । ప్రాణానితి ప్ర-అనాన్ । వై । ఏతర్హి । ప్రజానామితి ప్ర-
జానామ్ । శుక్ । ఋచ్ఛతి । యర్హి । పర్జన్యః । న । వర్షతి । ప్రాణా ఇతి ప్ర-అనాః । గ్రహాః ।
ప్రాణానితి ప్ర-అనాన్ । ఏవ । ప్రజానామితి ప్ర-జానామ్ । శుచః । ముఞ్చతి । తాజక్ । ప్రేతి ।
వర్షతి ॥ ౨౯ ॥ ప్రమీయేత మనుష్యబుధ్యతే యస్య పితా పితామహః పుత్త్రో వాగ్వా ఏవ
పూర్ణాన్గ్రహాన్పఞ్చవిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౭ ॥

గాయత్రః । వై । ఇన్ద్రవాయవ ఇత్యైన్ద్ర-వాయవః । గాయత్రమ్ । ప్రాయణీయమితి
ప్ర-అయనీయమ్ । అహః । తస్మాత్ । ప్రాయణీయ ఇతి ప్ర-అయనీయే । అహన్న్ । ఇన్ద్ర
వాయవ ఇత్యైన్ద్ర-వాయవః । గృహ్యతే । స్వే । ఏవ । ఏనమ్ । ఆయతన ఇత్యా-యతనే ।
గృహ్ణాతి । త్రైష్టుభః । వై । శుక్రః । త్రైష్టుభమ్ । ద్వితీయమ్ । అహః । తస్మాత్ । ద్వితీయే ।
అహన్న్ । శుక్రః । గృహ్యతే । స్వే । ఏవ । ఏనమ్ । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । గృహ్ణాతి ।

జాగతః । వై । ఆగ్రయణః । జాగతమ్ । తృతీయమ్ । అహః । తస్మాత్ । తృతీయే । అహన్న్ । ఆగ్రయణః । గృహ్యతే । స్వే । ఏవ । ఏనమ్ । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । గృహ్ణాతి । ఏతత్ । వై ॥౭౮॥ యజ్ఞమ్ । అపత్ । యత్ । ఛన్దాగ్ంసి । ఆప్నోతి । యత్ । ఆగ్రయణః । శ్వః । గృహ్యతే । యత్ర । ఏవ । యజ్ఞమ్ । అదృశన్న్ । తతః । ఏవ । ఏనమ్ । పునః । ప్రేతి । యుఙ్క్తే । జగన్ముఖ ఇతి జగత్-ముఖః । వై । ద్వితీయః । త్రిరాత్ర ఇతి త్రి-రాత్రః । జాగతః । ఆగ్రయణః । యత్ । చతుర్థే । అహన్న్ । ఆగ్రయణః । గృహ్యతే । స్వే । ఏవ । ఏనమ్ । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । గృహ్ణాతి । అథో ఇతి । స్వమ్ । ఏవ । ఛన్దః । అన్వేతి । పర్యావర్తన్త ఇతి పరి-ఆవర్తన్తే । రాథన్తర ఇతి రాథమ్-తరః । వై । ఇన్ద్రవాయువ ఇతీన్ద్ర-వాయువః । రాథన్తరమితి రాథమ్-తరమ్ । పఞ్చమమ్ । అహః । తస్మాత్ । పఞ్చమే । అహన్న్ ॥౭౯॥ ఇన్ద్రవాయువ ఇతీన్ద్ర-వాయువః । గృహ్యతే । స్వే । ఏవ । ఏనమ్ । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । గృహ్ణాతి । బార్హతః । వై । శుక్రః । బార్హతమ్ । షష్ఠమ్ । అహః । తస్మాత్ । షష్ఠే । అహన్న్ । శుక్రః । గృహ్యతే । స్వే । ఏవ । ఏనమ్ । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । గృహ్ణాతి । ఏతత్ । వై । ద్వితీయమ్ । యజ్ఞమ్ । అపత్ । యత్ । ఛన్దాగ్ంసి । ఆప్నోతి । యత్ । శుక్రః । శ్వః । గృహ్యతే । యత్ర । ఏవ । యజ్ఞమ్ । అదృశన్న్ । తతః । ఏవ । ఏనమ్ । పునః । ప్రేతి । యుఙ్క్తే । త్రిష్టుఙ్ముఖ ఇతి త్రిష్టుక్-ముఖః । వై । తృతీయః । త్రిరాత్ర ఇతి త్రి-రాత్రః । త్రైష్టుభః ॥౮౦॥ శుక్రః । యత్ । సప్తమే । అహన్న్ । శుక్రః । గృహ్యతే । స్వే । ఏవ । ఏనమ్ । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । గృహ్ణాతి । అథో ఇతి । స్వమ్ । ఏవ । ఛన్దః । అన్వేతి । పర్యావర్తన్త ఇతి పరి-ఆవర్తన్తే । వాక్ । వై । ఆగ్రయణః । వాక్ । అష్టమమ్ । అహః । తస్మాత్ । అష్టమే । అహన్న్ । ఆగ్రయణః । గృహ్యతే । స్వే । ఏవ । ఏనమ్ । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । గృహ్ణాతి । ప్రాణ ఇతి ప్ర-అనః । వై । ఇన్ద్రవాయువ ఇతీన్ద్ర-

వాయువః । ప్రాణ ఇతి ప్ర-అనః । నవమమ్ । అహః । తస్మాత్ । నవమే । అహన్న్ । ఇన్ద్రవాయువ ఇతీన్ద్ర-వాయువః । గృహ్యతే । స్వే । ఏవ । ఏనమ్ । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । గృహ్ణాతి । ఏతత్ ॥౨౦॥ వై । తృతీయమ్ । యజ్ఞమ్ । అపత్ । యత్ । ఛన్దాగ్ంసి । ఆప్నోతి । యత్ । ఇన్ద్రవాయువ ఇతీన్ద్ర-వాయువః । శ్వః । గృహ్యతే । యత్ర । ఏవ । యజ్ఞమ్ । అదృశన్న్ । తతః । ఏవ । ఏనమ్ । పునః । ప్రేతి । యుఙ్క్తే । అథో ఇతి । స్వమ్ । ఏవ । ధర్మః । అన్వితి । పర్యావర్తన్త ఇతి పరి-ఆవర్తన్తే । పథః । వై । ఏతే । అధీతి । అపథేన । యన్తి । యే । అన్యేన । ఇన్ద్రవాయవాదితీన్ద్ర-వాయవాత్ । ప్రతిపద్యన్త ఇతి ప్రతి-పద్యన్తే । అన్తః । ఖలు । వై । ఏషః । యజ్ఞస్య । యత్ । దశమమ్ । అహః । దశమే । అహన్న్ । ఇన్ద్రవాయువ ఇతీన్ద్ర-వాయువః । గృహ్యతే । యజ్ఞస్య ॥౨౧॥ ఏవ । అన్తమ్ । గత్వా । అపథాత్ । పన్థామ్ । అపీతి । యన్తి । అథో ఇతి । యథా । వహీయసా । ప్రతిసారమితి ప్రతి-సారమ్ । వహన్తి । తాదృక్ । ఏవ । తత్ । ఛన్దాగ్ంసి । అన్యః । అన్యస్య । లోకమ్ । అభీతి । అధ్యాయన్న్ । తాని । ఏతేన । ఏవ । దేవాః । వీతి । అవాహయన్న్ । ఇన్ద్రవాయువస్యేతీన్ద్ర-వాయవస్య । వై । ఏతత్ । ఆయతనమిత్యా-యతనమ్ యత్ । చతుర్థమ్ । అహః । తస్మిన్న్ । ఆగ్రయణః । గృహ్యతే । తస్మాత్ । ఆగ్రయణస్య । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । నవమే । అహన్న్ । ఇన్ద్రవాయువ ఇతీన్ద్ర-వాయువః । గృహ్యతే । శుక్రస్య । వై । ఏతత్ । ఆయతనమిత్యా-యతనమ్ । యత్ । పఞ్చమమ్ ॥౨౨॥ అహః । తస్మిన్న్ । ఇన్ద్రవాయువ ఇతీన్ద్ర-వాయువః । గృహ్యతే । తస్మాత్ । ఇన్ద్రవాయువస్యేతీన్ద్ర-వాయవస్య । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । సప్తమే । అహన్న్ । శుక్రః । గృహ్యతే । ఆగ్రయణస్య । వై । ఏతత్ । ఆయతనమిత్యా-యతనమ్ । యత్ । షష్ఠమ్ । అహః । తస్మిన్న్ । శుక్రః । గృహ్యతే । తస్మాత్ । శుక్రస్య । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । అష్టమే । అహన్న్ । ఆగ్రయణః । గృహ్యతే । ఛన్దాగ్ంసి ।

ఏవ । తత్ । ఏతి । ద్వాదశాహస్య । ప్రేతి । వద్యన్ । దివ్యాహమితి ద్వి-అహమ్ । అభ్యేతి । యః ।
ఏవమ్ । వేద । అథో ఇతి । దేవతాభ్యః । ఏవ । యజ్ఞే । సంవిదమితి సమ్-విదమ్ । దధాతి ।
పశ్యేత్ । ఇయమ్ । అన్యా । అన్యస్యై । దధాతి ॥ ౨౨ ॥ ఏతద్వై పూర్వ్యమేల. ద్వాదశాహ్వభ్యత్యాతే
ఉక్థ్యే పఞ్చమమభ్యస్తే ఏకంచ ॥౫॥

గాయత్రత్రైష్టుభో జాగతో జగన్యైలో. త్రో నృగ్ంరాత్త్రర్తో బారిహత ఏతదైవ్య
తృతీయగ్ం శుచిస్త్రిష్టుబ్జ్యోతి. త్రో వాక్ప్రాణఏతదతో పథశ్చతుర్థంపఞ్చమమేకాదశగ్ం
సప్తమేయత్త్రమష్టమే. హాల్యాగ్ంసి ॥

ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । అకామయత । ప్రేతి । జాయేయ । ఇతి । సః । ఏతమ్ ।
ద్వాదశరాత్రమితి ద్వాదశ-రాత్రమ్ । అపశ్యత్ । తమ్ । ఏతి । అహరత్ । తేన । అయజత ।
తతః । వై । సః । ప్రేతి । అజాయత । యః । కామయేత । ప్రేతి । జాయేయ । ఇతి । సః ।
ద్వాదశరాత్రేణేతి ద్వాదశ-రాత్రేణ । యజేత । ప్రేతి । ఏవ । జాయతే । బ్రహ్మవాదిన ఇతి
బ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి । అగ్నిష్టోమప్రాయణా ఇత్యగ్నిష్టోమ-ప్రాయణాః । యజ్ఞాః । అథ ।
కస్మాత్ । అతిరాత్ర ఇత్యతి-రాత్రః । పూర్వః । ప్రేతి । యుజ్యతే । ఇతి । చక్షుషీ ఇతి । వై ।
ఏతే ఇతి । యజ్ఞస్య । యత్ । అతిరాత్రావిత్యతి-రాత్రౌ । కనీనికే ఇతి । అగ్నిష్టోమావిత్యగ్ని-
స్తోమౌ । యత్ ॥౨౩॥ అగ్నిష్టోమమిత్యగ్ని-స్తోమమ్ । పూర్వమ్ । ప్రయుఞ్జీరన్నితి ప్ర-
యుఞ్జీరన్ । బహిర్ధేతి బహిః-ధా । కనీనికే ఇతి । దధ్యుః । తస్మాత్ । అతిరాత్ర ఇత్యతి-రాత్రః ।
పూర్వః । ప్రేతి । యుజ్యతే । చక్షుషీ ఇతి । ఏవ । యజ్ఞే । ధిత్వా । మధ్యతః । కనీనికే ఇతి ।
ప్రతీతి । దధతి । యః । వై । గాయత్రీమ్ । జ్యోతిఃపక్షామితి జ్యోతిః-పక్షామ్ । వేద । జ్యోతిషా ।
భాసా । సువర్గమితి సువః-గమ్ । లోకమ్ । ఏతి । యౌ । అగ్నిష్టోమావిత్యగ్ని-స్తోమౌ । తౌ ।

పక్షౌ । యే । అన్తరే । అష్టౌ । ఉక్థ్యాః । సః । ఆత్మా । ఏషా । వై । గాయత్రీ । జ్యోతిఃపక్షేతి జ్యోతిః-పక్షా । యః । ఏవమ్ । వేద । జ్యోతిషా । భాసా । సువర్గమితి సువః-గమ్ । లోకమ్ ॥౨౫॥ ఏతి ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । వై । ఏషః । ద్వాదశధేతి ద్వాదశ-ధా । విహిత ఇతి వి-హితః । యత్ । ద్వాదశరాత్ర ఇతి ద్వాదశ-రాత్రః । యౌ । అతిరాత్రావిత్యతి-రాత్రౌ । తౌ । పక్షౌ । యే । అన్తరే । అష్టౌ । ఉక్థ్యాః । సః । ఆత్మా । ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । వావ । ఏషః । సన్న్ । సత్ । హ । వై । సత్రేణ । స్పృణోతి । ప్రాణా ఇతి ప్ర-అనాః । వై । సత్ । ప్రాణానితి ప్ర-అనాన్ । ఏవ । స్పృణోతి । సర్వాసామ్ । వై । ఏతే । ప్రజానామితి ప్ర-జానామ్ । ప్రాణైరితి ప్ర-అనైః । ఆసతే । యే । సత్రమ్ । ఆసతే । తస్మాత్ । పృచ్ఛన్తి । కిమ్ । ఏతే । సత్రిణః । ఇతి । ప్రియః । ప్రజానామితి ప్ర-జానామ్ । ఉత్థిత ఇత్యుత్-స్థితః । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద ॥౨౬॥

॥ అగ్నిష్టోమౌ యద్ద్వాదశ సువర్గం లోకం ప్రియః ప్రజానామృత్స్వ చ ॥౯॥

న । వై । ఏషః । అన్యతోవైశ్వానర ఇత్యన్యతః-వైశ్వానరః । సువర్గాయేతి సువః-గాయ । లోకాయ । ప్రేతి । అభవత్ । ఊర్ధ్వః । హ । వై । ఏషః । ఆతత ఇత్యా-తతః । ఆసీత్ । తే । దేవాః । ఏతమ్ । వైశ్వానరమ్ । పరీతి । ఔహన్న్ । సువర్గస్యేతి సువః-గస్య । లోకస్య । ప్రభూత్యా ఇతి ప్ర-భూత్యై । ఋతవః । వై । ఏతేన । ప్రజాపతిమితి ప్రజా-పతిమ్ । అయాజయన్న్ । తేషు । ఆర్ధ్నోత్ । అధీతి । తత్ । ఋధ్నోతి । హ । వై । ఋత్విక్షు । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । ద్వాదశాహేనేతి ద్వాదశ-అహేన । యజతే । తే । అస్మిన్న్ । ఐచ్ఛన్త । సః । రసమ్ । అహ । వసన్తాయ । ప్రేతి । అయచ్ఛత్ ॥౨౭॥ యవమ్ । గ్రీష్మాయ । ఓషధీః । వర్షాభ్యః । వ్రీహీన్ । శరదే । మాషతిలావితి మాష-తిలౌ । హేమన్తశిశిరాభ్యామితి హేమన్త-శిశిరాభ్యామ్ । తేన । ఇన్ద్రమ్ । ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । అయాజయత్ । తతః । వై । ఇన్ద్రః । ఇన్ద్రః । అభవత్ ।

ఋష్యేత । అహ్నః । అనుజావరస్యేత్యను-జావరస్య । యజ్ఞః । ఇతి । సః । హి । ఏతేన । అగ్రే ।
అయజత । ఏషః । హ । వై । కుణపమ్ । అత్తి । యః । సత్రే । ప్రతిగృహ్ణాతీతి ప్రతి-గృహ్ణాతి ।
పురుషకుణపమితి పురుష-కుణపమ్ । అశ్వకుణపమిత్యశ్వ-కుణపమ్ । గౌః । వై । అన్నమ్ ।
యేన । పాత్రేణ । అన్నమ్ । బిభ్రతి । యత్ । తత్ । న । నిర్ణేనిజతీతి నిః-నేనిజతి । తతః ।
అధి ॥౩౪॥ మలమ్ । జాయతే । ఏకః । ఏవ । యజేత । ఏకః । హి । ప్రజాపతిరితి ప్రజా-
పతిః । అర్ధ్నోత్ । ద్వాదశ । రాత్రీః । దీక్షితః । స్యాత్ । ద్వాదశ । మాసాః । సంవత్సర ఇతి సమ్-
వత్సరః । సంవత్సర ఇతి సమ్-వత్సరః । ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । ప్రజాపతిరితి ప్రజా-
పతిః । వావ । ఏషః । ఏషః । హ । తు । వై । జాయతే । యః । తపసః । అధి । జాయతే ।
చతుర్ధేతి చతుః-ధా । వై । ఏతాః । తిస్రస్తిస్ర ఇతి తిస్రః-తిస్రః । రాత్రయః । యత్ । ద్వాదశ ।
ఉపసద ఇత్యుప-సదః । యాః । ప్రథమాః । యజ్ఞమ్ । తాభిః । సమితి । భరతి । యాః ।
ద్వితీయాః । యజ్ఞమ్ । తాభిః । ఏతి । రభతే ॥౩౫॥ యాః । తృతీయాః । పాత్రాణి । తాభిః ।
నిరితి । నేనిక్తే । యాః । చతుర్థీః । అపీతి । తాభిః । ఆత్మానమ్ । అన్తరతః । శున్ధతే । యః ।
వై । అస్య । పశుమ్ । అత్తి । మాగ్ంసమ్ । సః । అత్తి । యః । పురోడాశమ్ । మస్తిష్కమ్ ।
సః । యః । పరివాపమితి పరి-వాపమ్ । పురీషమ్ । సః । యః । ఆజ్యమ్ । మజ్జానమ్ । సః ।
యః । సోమమ్ । స్వేదమ్ । సః । అపీతి । హ । వై । అస్య । శీర్షణ్యాః । నిష్పద ఇతి నిః- పదః ।
ప్రతీతి । గృహ్ణాతి । యః । ద్వాదశాహ ఇతి ద్వాదశ-అహే । ప్రతిగృహ్ణాతీతి ప్రతి-గృహ్ణాతి ।
తస్మాత్ । ద్వాదశాహేనేతి ద్వాదశ-అహేన । న । యాజ్యమ్ । పాప్మనః । వ్యావృత్త్యా ఇతి వి-
ఆవృత్త్యై ॥౩౬॥ అయచ్ఛ్రుదధీ రభతే ద్వాదశాహేన చత్వారి చ ॥౧౦॥

ఏకస్మై । స్వాహా । ద్వాభ్యామ్ । స్వాహా । త్రిభ్య ఇతి త్రి-భ్యః । స్వాహా । చతుర్భ్య ఇతి

చతుః-భ్యః । స్వాహా । పఞ్చభ్యఇతిపఞ్చ-భ్యః । స్వాహా । షడ్భ్యఇతిషట్-భ్యః । స్వాహా ।
సప్తభ్యఇతిసప్త-భ్యః । స్వాహా । అష్టాభ్యః । స్వాహా । నవభ్యఇతినవ-భ్యః । స్వాహా । దశభ్య
ఇతిదశ-భ్యః । స్వాహా । ఏకాదశభ్యఇత్యేకాదశ-భ్యః । స్వాహా । ద్వాదశభ్యఇతిద్వాదశ-భ్యః ।
స్వాహా । త్రయోదశభ్యఇతిత్రయోదశ-భ్యః । స్వాహా । చతుర్దశభ్యఇతిచతుర్దశ-భ్యః ।
స్వాహా । పఞ్చదశభ్యఇతిపఞ్చదశ-భ్యః । స్వాహా । షోడశభ్యఇతిషోడశ-భ్యః । స్వాహా ।
సప్తదశభ్యఇతిసప్తదశ-భ్యః । స్వాహా । అష్టాదశభ్యఇత్యష్టాదశ-భ్యః । స్వాహా । ఏకాన్ ।
న । విగ్ంశత్యై । స్వాహా । నవవిగ్ంశత్యాఇతినవ-విగ్ంశత్యై । స్వాహా । ఏకాన్ । న ।
చత్వారిగ్ంశతే । స్వాహా । నవచత్వారిగ్ంశతఇతినవ-చత్వారిగ్ంశతే । స్వాహా । ఏకాన్ । న ।
షష్ట్యై । స్వాహా । నవషష్ట్యాఇతినవ-షష్ట్యై । స్వాహా । ఏకాన్ । న । అశీత్యై । స్వాహా । నవాశీత్యా
ఇతినవ-అశీత్యై । స్వాహా । ఏకాన్ । న । శతాయ । స్వాహా । శతాయ । స్వాహా । ద్వాభ్యామ్ ।
శతాభ్యామ్ । స్వాహా । సర్వస్మై । స్వాహా ॥౮౧॥

॥ నవచత్వారిగ్ంశతేస్వాహైకాన్నైకవిగ్ంశతిశ్చ ॥౧౧॥

ఏకస్మై । స్వాహా । త్రిభ్యఇతిత్రి-భ్యః । స్వాహా । పఞ్చభ్యఇతిపఞ్చ-భ్యః । స్వాహా ।
సప్తభ్యఇతిసప్త-భ్యః । స్వాహా । నవభ్యఇతినవ-భ్యః । స్వాహా । ఏకాదశభ్యఇత్యేకాదశ-భ్యః ।
స్వాహా । త్రయోదశభ్యఇతిత్రయోదశ-భ్యః । స్వాహా । పఞ్చదశభ్యఇతిపఞ్చదశ-భ్యః । స్వాహా
సప్తదశభ్యఇతిసప్తదశ-భ్యః । స్వాహా । ఏకాన్ । న । విగ్ంశత్యై । స్వాహా । నవవిగ్ంశత్యాఇతి
నవ-విగ్ంశత్యై । స్వాహా । ఏకాన్ । న । చత్వారిగ్ంశతే । స్వాహా । నవచత్వారిగ్ంశతఇతి
నవ-చత్వారిగ్ంశతే । స్వాహా । ఏకాన్ । న । షష్ట్యై । స్వాహా । నవషష్ట్యాఇతినవ-షష్ట్యై ।
స్వాహా । ఏకాన్ । న । అశీత్యై । స్వాహా । నవాశీత్యాఇతినవ-అశీత్యై । స్వాహా । ఏకాన్ । న ।

శతాయ । స్వాహా । శతాయ । స్వాహా । సర్వస్మై । స్వాహా ॥౨౩॥ ఏకస్మైపఞ్చాశత్ ॥౧౨॥

ద్వాభ్యామ్ । స్వాహా । చతుర్భ్య ఇతి చతుః-భ్యః । స్వాహా । షడ్భ్య ఇతి షట్-భ్యః । స్వాహా । అష్టాభ్యః । స్వాహా । దశభ్య ఇతి దశ-భ్యః । స్వాహా । ద్వాదశభ్య ఇతి ద్వాదశ-భ్యః । స్వాహా । చతుర్దశభ్య ఇతి చతుర్దశ-భ్యః । స్వాహా । షోడశభ్య ఇతి షోడశ-భ్యః । స్వాహా । అష్టాదశభ్య ఇత్యష్టాదశ-భ్యః । స్వాహా । విగ్ంశత్యై । స్వాహా । అష్టానవత్యా ఇత్యష్ట-నవత్యై । స్వాహా । శతాయ । స్వాహా । సర్వస్మై । స్వాహా ॥౨౩॥ ద్వాభ్యామష్టానవత్యై షడ్విగ్ంశతిః ॥౧౩॥

త్రిభ్య ఇతి త్రి-భ్యః । స్వాహా । పఞ్చభ్య ఇతి పఞ్చ-భ్యః । స్వాహా । సప్తభ్య ఇతి సప్త-భ్యః । స్వాహా । నవభ్య ఇతి నవ-భ్యః । స్వాహా । ఏకాదశభ్య ఇత్యేకాదశ-భ్యః । స్వాహా । త్రయోదశభ్య ఇతి త్రయోదశ-భ్యః । స్వాహా । పఞ్చదశభ్య ఇతి పఞ్చదశ-భ్యః । స్వాహా । సప్తదశభ్య ఇతి సప్తదశ-భ్యః । స్వాహా । ఏకాత్ । న । విగ్ంశత్యై । స్వాహా । నవవిగ్ంశత్యా ఇతి నవ-విగ్ంశత్యై । స్వాహా । ఏకాత్ । న । చత్వారిగ్ంశతే । స్వాహా । నవచత్వారిగ్ంశత ఇతి నవ-చత్వారిగ్ంశతే । స్వాహా । ఏకాత్ । న । షష్ట్యై । స్వాహా । నవషష్ట్యా ఇతి నవ-షష్ట్యై । స్వాహా । ఏకాత్ । న । అశీత్యై । స్వాహా । నవాశీత్యా ఇతి నవ-అశీత్యై । స్వాహా । ఏకాత్ । న । శతాయ । స్వాహా । శతాయ । స్వాహా । సర్వస్మై । స్వాహా ॥౨౪॥

॥ త్రిభ్యోఽష్టాచత్వారిగ్ంశత్ ॥౧౪॥

చతుర్భ్య ఇతి చతుః-భ్యః । స్వాహా । అష్టాభ్యః । స్వాహా । ద్వాదశభ్య ఇతి ద్వాదశ-భ్యః । స్వాహా । షోడశభ్య ఇతి షోడశ-భ్యః । స్వాహా । విగ్ంశత్యై । స్వాహా । షణ్ణవత్యా ఇతి షట్-నవత్యై । స్వాహా । శతాయ । స్వాహా । సర్వస్మై । స్వాహా ॥౨౫॥

॥ చతుర్భ్యః షణ్ణవత్యై షోడశ ॥౧౫॥

పఞ్చభ్యఇతిపఞ్చ-భ్యః । స్వాహా । దశభ్యఇతిదశ-భ్యః । స్వాహా । పఞ్చదశభ్యఇతి పఞ్చదశ-భ్యః । స్వాహా । విగ్ంశత్యై । స్వాహా । పఞ్చనవత్యాఇతిపఞ్చ-నవత్యై । స్వాహా । శతాయ । స్వాహా । సర్వస్మై । స్వాహా ॥౪౬॥ పఞ్చభ్యఃపఞ్చనవత్యైచతుర్దశ ॥౧౬॥

దశభ్యఇతిదశ-భ్యః । స్వాహా । విగ్ంశత్యై । స్వాహా । త్రిగ్ంశతే । స్వాహా । చత్వారిగ్ంశతే । స్వాహా । పఞ్చాశతే । స్వాహా । షష్ట్యై । స్వాహా । సప్తత్యై । స్వాహా । అశీత్యై । స్వాహా । నవత్యై । స్వాహా । శతాయ । స్వాహా । సర్వస్మై । స్వాహా ॥౪౭॥

॥ దశభ్యోద్వావిగ్ంశతిః ॥౧౭॥

విగ్ంశత్యై । స్వాహా । చత్వారిగ్ంశతే । స్వాహా । షష్ట్యై । స్వాహా । అశీత్యై । స్వాహా । శతాయ । స్వాహా । సర్వస్మై । స్వాహా ॥౪౮॥ విగ్ంశత్యైద్వాదశ ॥౧౮॥

పఞ్చాశతే । స్వాహా । శతాయ । స్వాహా । ద్వాభ్యామ్ । శతాభ్యామ్ । స్వాహా । త్రిభ్యఇతిత్రి-భ్యః । శతేభ్యః । స్వాహా । చతుర్భ్యఇతిచతుః-భ్యః । శతేభ్యః । స్వాహా । పఞ్చభ్య ఇతిపఞ్చ-భ్యః । శతేభ్యః । స్వాహా । షడ్భ్యఇతిషట్-భ్యః । శతేభ్యః । స్వాహా । సప్తభ్యఇతిసప్త-భ్యః । శతేభ్యః । స్వాహా । అష్టాభ్యః । శతేభ్యః । స్వాహా । నవభ్యఇతినవ-భ్యః । శతేభ్యః । స్వాహా । సహస్రాయ । స్వాహా । సర్వస్మై । స్వాహా ॥౪౯॥ పఞ్చాశతేద్వాత్రిగ్ంశత్ ॥౧౯॥

శతాయ । స్వాహా । సహస్రాయ । స్వాహా । అయుతాయ । స్వాహా । నియుతాయేతి ని-యుతాయ । స్వాహా । ప్రయుతాయేతిప్ర-యుతాయ । స్వాహా । అర్బుదాయ । స్వాహా । న్యర్బుదాయేతిని-అర్బుదాయ । స్వాహా । సముద్రాయ । స్వాహా । మధ్యాయ । స్వాహా । అన్తాయ । స్వాహా । పరార్ధాయేతిపర-అర్ధాయ । స్వాహా । ఉషసే । స్వాహా । వ్యుష్ట్యాఇతివి-ఉష్ట్యై । స్వాహా । ఉదేష్యతఇత్యుత్-ఏష్యతే । స్వాహా । ఉద్యతఇత్యుత్-యతే । స్వాహా ।

[illegible]

[illegible]

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥ తత్సత్ ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

॥ ద్వితీయప్రశ్నస్సమాప్తః ॥